

után" c. vígjátékban. 1905 április 1.-én nyugalomba ment.

Kántor Gerzson, komikus, úttörő színész, sz. Szöllösön, Nyitra vm. Gimnáziumi tanulmányait Nagykőrösön és Debrecenben végezte. Kolozsvárt 1805. nov. 17-én állt be a színészek közé. Eleinte kis szerepeket osztanak rá, de mikor 1806-ban a társulattal Debrecenbe megy, már jelentős sikerek kísérik felléptét. 1807-ben Debrecenből Pestre megy, ahol sikerei fokozódnak. Erdéllyel fenntartja tovább is összeköttetését s ő is részt vett az Ernyi-ellenes mozgalomban. De Ernyit nem sikerült megbuktatni. Helyzete így tarthatatlan, s Szilágyi Károly aljegyző — színházigazgató hívására szakított a kolozsvár-pesti társulattal és Debrecenbe megy nejével. 1810 márciusban a társulat egy részével ismét Pestre megy; mikor Gulácsy Debrecenben új társulatot szervez, visszamegy nejével. Ekkor fizetésük 50—50 forint. Később ismét Pestre megy, ahol egész addig játszanak, míg 1815-ben a Rondellát lebontják. Ekkor a társulat többi tagjával Miskolcra megy. Megh. 1836-ban, Debrecenben. Fáy András így jellemzi: „Elhírhedett komikus, kis, alacsony, barna, csendes, szelid kedélyű férfit, kinek komikai előadásaihoz annyira szokva volt a közönség, hogy ha szükségből hős vagy más, komoly szerepekben lépett fel, a legbusabb jeleneteknél is kacagásra fakadt megszólalására.”

Kántor Gerzsonné született *Engelhardt Anna*.

Csodálatos a sorsnak az ő szeszélye.

A szász Szebenben születik egy gyermek... Tűzhely nélküli család, vagy talán családnélküli anya szülte s mihamar anya nélküli, elhagyott árva lesz belőle, akinek mi sora lenne más: vagy az isten hidege, vagy az éhség elemészt, vagy pedig, valami jó szív melege tart meg... Vele a legutóbbi esett meg. Egy német vándorszínész csapat kopott, koplaló tagja, nem engedi, hogy elpusztuljon. Valaki, aki maga is alig tudott igazában megélni és mégis úgy érezte, hogy neki kell azt a csipetnyi kis lányt felnevelnie...

És a német színész felneveli. Lelkébe oltja a vándor apostolok szent lelkesedésének lobogó tűzét, s a szász kis anyátlant német szóra tanítja, a német színpad levegőjét szivatja vele s ha egyszer tán, elvéve rajon-

gón szól az elérhetetlen művészetről a nyílteszü gyermek előtt, — akkor az csak azt hallja, hogy az élet legcsodásabb fényessége — a „die Kunst”, hogy annak valódi otthona messze, túl ez ország földjén van, ahol mind németül szólnak egymáshoz az emberek és ahol a művészet jó, puha, meleg, illatos kenyeret ad mindennapi kenyérül, vándor gyermekeinek, akik nem tudják, mi a nyomor, mi a szenvedés, mi a koplalás, — amiből annyi kijut itt a német theátristának, — nohát még a magyarnak! Az kapja csak ki ezektől a maga részét — ami egészen természetes is, mert hiszen a magyar...

Ez a kislány felnő, elszakad nevelőitől, el a kóbor német ripacsoktól és — mivel hogy a sors úgy végezné: cselédi sorba kerül a jó módu német direktornál Pesten... Ott síkál, pucol, elmosogat amignem egyszerre magyar színésznő lesz belőle, ajkán megcsendül a magyar szó, minden szépségének nemességének minden gazdagságával színésznő lesz, aki a művészetét csodálatos magasságba emeli.

Igen, a sors szeszélye csinált Engelhardt Annából Kántornét. A kis német színészfattyúból magyar tragikát; a legkiválóbbat, a leghatalmasabbat, akivel a kezdő magyar színpad annyi egyszerű művész mellett fenn dicsekedhetett — s akivel a magyar színművészet máiglan méltán büszkélkedhet.

1794-ben született Nagyszébenben — ahonnan Pestre került, itt Girzik Xaver Ferencnél, aki a német szintársulat operai rendezője és termékeny német színpadi író — mint cseléd szolgálatba áll. Girzik prágai születésű — aki Bécsben és Pozsonyban zínészkedik s Pestre kerül a színházhoz. Dacára cseh és német színész voltának, őszintén rokonszenvez a magyarsággal és szívesen barátkozik a magyar színészekkel, akik közül Láng Ádám János gyakori látogatója. Láng megismeri a már fejlődésben levő cselédet; ennek intelligenciáját, meglátja kifejező arcát, okos szemét, foglalkozni kezd vele, megtanítja betűt vetni, olvasni — rászoktatja a magyar szóra és ami valóságos csodának mondható: alig egy-másfél esztendei komoly előkészítés után a német lány magyar színésznő lesz. Hogy ez megtörténhetett: nagy tehetségének, de nagy akaraterejének is tudható be.

A második magyar színjátszó társaság (1807 májustól 1815 júliusig) a Hacker-te-